

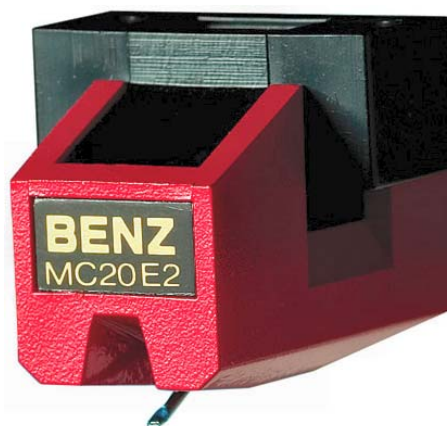
A 2007. szeptemberi számban jelent meg

Benz-Micro

MC20E2-L

Art Dudley

MC HANGSZEDŐ

A Benz-Micro MC20E2-L hangszedő

LEÍRÁSA Alacsony kimenő szintű mozgótekerccses hangszedő. Kimenő szintje: 0,5 mV (500 μ V). Engedékenység: 10 cu. Csatorna elválasztása: 30 dB (1 kHz-en). Csatorna egyensúly: <1 dB. Tűtartó: Egy darabból készült alumínium cső. Tű: Elliptikus gyémánt, 0,3 x 0,7 mm. Belső impedancia: 32 ohm. Ajánlott terhelés: 400 - 47 kohm. Frekvencia átvitele: 20 Hz - 20 kHz. Tömege: 4 g (a tűvédővel együtt). Ajánlott térerő: 2,0 - 2,5 g.

A TESZTELT KÉSZÜLKÉK SOROZATSZÁMA: Nem volt sorozatszám

A viszonteladók becsült száma: 120.

ÁRA: 199 amerikai dollár

GYÁRTJA: Benz-Micro, Svájc. Az amerikai forgalmazó: Musical Surroundings, 5662 Shattuck Avenue, Oakland, CA94609. Tel.: (001-510) 547-5006. Fax: (001-510)547-5009. Web: www.musicalsurroundings.com

A mennyezet marad, de a padlózat változott: A Benz Micro a jól bevált hagyományoknak megfelelően továbbra is igencsak drága hangszedőket kínál, beleértve az igen jól bevált LP Ebony (4700 dollár), a Ruby 3 (3000 dollár) típusokat. De az elmúlt években a figyelmem mindinkább a *megfizethető* Benz-típusok fele fordult: Az első fecske a Gliders volt (795 dollárért), ezt követte az ACE-sorozat (550 dollárért és most az MC20E2-L az új családtag (199 dollárért).

Valójában ez a hangszedő már korábban is szerepelt a választékban, de nem ilyen alacsony kimenő szinttel: A strapabíró MC20EII (199 dollár) 2,5 mV kimenő feszültséget szállít. De akik úgy vélik, hogy a millivolt alatti kimenő feszültségű hangszedők tisztábban szólnak, gyorsabbak és összességében *jobbak*, mint a hangosabb versenytársaik, s akiknél nem gond, hogy egy újabb illesztő tagot kell a hangszedő és az előerősítő közé illeszteni, biztosan kitörő lekesedéssel fogadják majd az új MC20E2-L-t.

Miért is ne? Mindezidáig, a hosszúlábú DENON DL103-astól és a Signet OC9-től eltekintve virtuálisan valamennyi olcsóbb árfekvésű mozgótekerccses hangszedő mind *magas kimenő szintű* mozgótekerccses betét volt. Az ipar jól felfogott érdeke, hogy úgy csábítsa magához a vevőket, hogy megspórolja nekik az illesztő transzformátort, de 2007-ben, amikor ismét dinamikusán nőtt a feketelemezek és a lejátszásukra alkalmas eszközök eladása, feltételezhető, hogy számos lemezrajongó, aki az első, vagy netán a tartalék mozgótekerccses hangszedőjét veszi meg, már rendelkezik a fogadásukra alkalmas illesztő tagokkal.

Az MC20E2-L egyébként nem igazán hasonlít az aktuális Benz-Micro termékválaszték egyetlen másik tagjára sem. Sokkal jobban emlékeztet az Ortofon késő 1980-as években gyártott és forgalmazott X-MC magas kimenetű mozgótekerccses hangszedőre, de több benne a műanyag és más a színe is. A legújabb Benz családtag a tűvédő nélkül 3,26 grammot nyom és meglepetéssel fedeztem fel., hogy még sokkal könnyebbé és kisebbé tehettem azáltal, hogy lehúztam az egyébként szorosan ráerőltetett műanyag szerelőkeretét.

A Benz hangszedő V-alakú tekerccstartót és nem a szokásos kereszt, hanem V-alakú pólusvasat használ, csatorként mindössze egy-egy, szokatlanul finom szálakból készült réztekerccsel. 32 ohmon az MC20E2-L impedanciája kicsit magasabb az alacsony kimenetű mozgótekerccses hangszedőknél megszokottnál. A csillapító tag fényes fekete gumi és a tűtartó egy darabból sajtolt vékony alumíniumcső, lapítva és peremzve a tű felőli végénél. Ebbe illeszkedik a négyszögletes törzsű, de elliptikusra csiszolt végű gyémánttű, amelyet egy apró csepp LocTite, vagy hasonló pillanatragasztó rögzít a tűtartón. Az általam tesztelt példányon a tekerccs és a pólusvas illesztése elfogadhatóan jó volt, tökéletesen középpontosítva volt a tűtartó és a tűbeállítással szemben sem emelhettem volna kifogást. Látszik, hogy kínos precizitással ügyelt a gyártó minden olyan részletre, amely a tű kiolvasási képességét és tartósságát befolyásolja, jó jel arra, hogy sikerrel törjön be a megfizethető árú hangszedők piacára vele.

Felszerelése és beállítása

Háromféle hangkarba is beszereltem a Benz MC20EL-2 hangszedőt, ezek közül kettő árban nem igazán illeszkedett ehhez az olcsó hangszedőhöz, a Naim Arot (3050 dollár) és a Well-Tempered Arm legújabb változatát (1007 dollárért), valamint az árban sokkal jobban hozzáillő Rega RB300-as kart használtam (ennek ára 395 dollár).

A nem állítható túlnyúlású Naim kar tulajdonosai bizonyára örülnek annak, hogy a Benz tű és szerelőfurat közötti távolsága igen közel van a „Linn szabvány”-hoz, amely a kar tervezési alapjául szolgált: Az én Aro mintám esetében az MC20E2-L csak igen kicsit nyúl túl (kb. 1 mm-t), amely a lemezjátszó egyéb beállításával könnyűszerrel kompenzálható. Az Aro-ról beszélve szeretném azt is megemlíteni, hogy a Benz a legjobb formáját akkor mutatta, ha a kar sávtartó (antiskating) ellensúlya a legbelső pozícióban állt (vagyis az egy pontos csapágyazáshoz legközelebb), míg az ellensúlyt a legtávolabbi ponthoz közelre tolva kaptam a legjobb eredményt. A legjobb hangot 2 g túerőnél éreztem, s ugyanez volt érvényes a Well Tempered Arm karra is, míg a Rega kar esetében 2 g alatti túerőnél szebben szólt a hangszedő. (A túerőt mindegyik esetben a Technics SH-50P1 elektronikus túerő mérleggel mértem.)

A három kar mindegyike közepes tömegűnek mondható, az első kettő ezek közül is a *könnyebbek* közé tartozik. Még egy dolog: Közepesen alacsony engedékenység mellett úgy vélhetnénk, hogy az MC20E2-L talán jobban viselkedik a közepesnél nehezebb karokban, amelyet a betét hihetetlenül könnyű teste is sugallhat. A megoldás a 3 gm tömegű alátét, az MC20E2-L tartozéka, amelyet a betét és a fejtartó közé célszerű a könnyű karoknál szerelni.

Mindkét megoldással kísérleteztem és rájöttem, hogy nélkülözhetetlen a tömegnövelő alátét használata. Az alátétlemez nélkül a Benz hangszedőt a Naim Aro hangkarba szerelve igen magas rezonanciafrekvenciát mutatott a hangszedő-kar kombináció, az angol HiFi News & Record Review magazin által készített (HFN 001) tesztlemez szerint ez 13 Hz volt a vízszintes síkban és már gondot okozóan magas, 16 Hz a függőleges síkban. A 3 grammos lemezt beszerelve ezek az értékek a csaknem ideális 11 Hz-re, illetve 12 Hz-re süllyedtek.

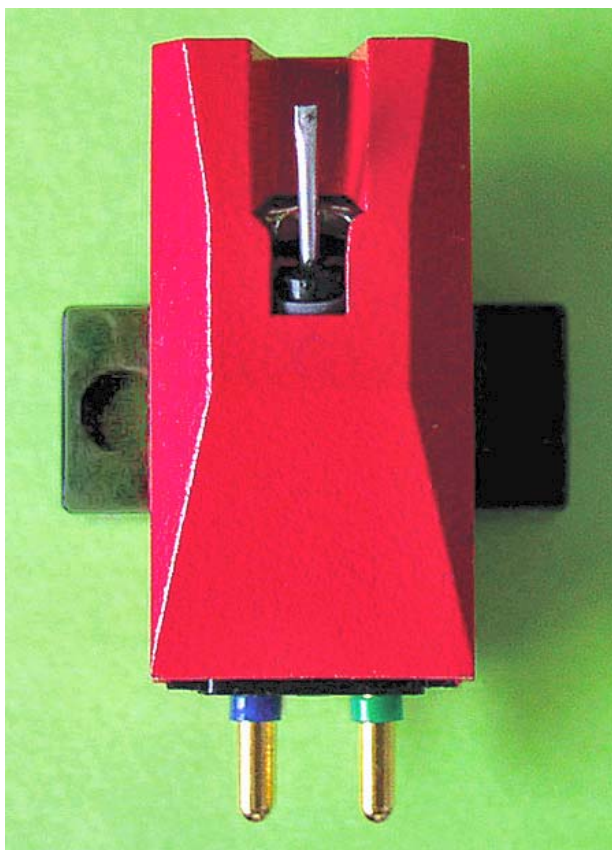
Azon felhasználók, akik a Rega RB300-as, vagy hasonló karban szeretnék használni a Benz MC20E2-L hangszedőt jobb, ha tudják, hogy a 3 grammos alátét mintegy 0,05” vastag, s ha használják azt, javasoljuk, hogy magát a kart is emeljék meg ilyen magasságban, hogy megőrizték az ideális függőleges letapogatási szöveget.

A fenti beállításokat és a legutóbbi hetekben egyéb apróbb finomításokat is elvégezve megnyugtathatom Önöket, hogy ezek egyike sem bonyolult. Mindegyik esetben illesztő transzformátoron keresztül hallgattam a Benz MC20E2-L-t, ehhez a legtöbbször a Shindo Masseto előerősítőbe épített szabványos transzformátorokat használtam (lásd a júliusi szám 39. oldalán a „Hallgatási próbák” pontban leírtakat).

A meghallgatás

Nem tudom, hogy szűz hangszedőt kaptam-e, vagy tesztelte-e már azt előtte a Benz-Micro amerikai forgalmazója, a Musical Surroundings, de a betét hangja alig változott a tesztelési időszak alatt. Talán mintha a tesztelési időszak végére a hangszedő tűje egy árnyalattal jobban követte volna a barázdákat, de lehet, hogy ezt a melegebb környezeti hőmérséklet okozta. (A Benz hangszedőt április végén kaptam és június közepén adtam azt vissza, s akkor bizony már magasabbak voltak a napi középhőmérsékletek.)

Az MC20E2-L lágyan, barátságosan (egyáltalán nem *karcosan*) szólt, igen pontosan követte a barázdákat a rendszeremben, a teljes spektrumban igen jó hangzásegyensúllyal és a közepesnél jobb térleképezéssel. Nem volt olyan édeskés a hangja, nem volt olyan meggyőzően természetes a zene szövege, nem volt olyan kifinomultan zenei a hangja, mint a gyűjteményemben szereplő sokkal drágább hangszedőké, de a Benz meglepően jól adta vissza a jól felvett klasszikus LP-k vonósainak hangzását. A tesztelési időszak alatt valamilyen okból leginkább kamarazenét hallgattam, s egy héten át minden nap megehallgattam Beethoven Op. 20-as, E-dur vonóshetesének japán kiadását a Bécsi Vonósnyolcas előadásában (London/King KIJC-9111). Hallgattam Miyabi 47-es (3950 dollár), Koetsu Black (1600 dollár) és EMT JSD 5 (28950 dollár) hangszedővel is a 199 dolláros Benz mellett: Nem vitás, a drágább hangszedők mindegyike kicsit többet adott vissza a zenéből, mint az olcsó Benz, de egyik esetében sem volt sokkoló az eltérés a drágább javára, sem felbontásban, sem zeneiségben. Talán már emiatt is azon kaptam magam, hogy elkezdtem számolni, hány jó lemezt vehettem volna a két hangszedő árának a különbözetéből!

A többi, hasonlóképpen a kis engedékenység fele hajló acsony kimenetű hangszedőhöz hasonlóan (már elnézést a durvának hangzó általánosításért) a Benz sem volt feltűnően drámai. Csajkovszkij Hegedűversenye Jasha Heifetz előadásában (RCA Living Stereo/Classic LSC-2129) finoman szólt az MC20E2-L-lel letapogatva, tökéletesen adta vissza Heifetz játékát, különösen jól hallhatóak voltak agresszív játéktílusának kétségbevonhatatlan jelei, a húrok tépései. Ugyanakkor a legfinomabb részleteknél talán kicsit keményebbnek tűnt a kelleténél a hangja. Dinamikája, a drámai ütemváltások viszont tökéletesek voltak Woody Herman és zenekara méltán híres Stravinszkij Ébenfa (Ebony) koncertjének felvételén (Everest SDBR-3009). Ezen a briliáns felvételen kis és nagydobok, zongora, mélyhe-gedűk és az igencsak keményen tépkedett hárfa húrjai versengenek a hagyományos rézfúvós és fafúvós hangszerekkel és a Benz hangszedővel ezek a hangok a várt dinamikával és elemi erővel váltak le a hangszórómembránról. Nem vitás, az igen alacsony kimenetű Miyabi 47 jobban vizsgázott ezen a feladaton is, de a nyújtott teljesítménytöbblet messze nem volt arányos a horrorális árkülönbséggel!

A hangzás telítettségét és a letapogatás finomságát illetően semmilyen rossz szó sem érheti az MC20E2-L-t, hibátlan az ütemtartása, akár Ruggiero Ricci borzongóan kellemes Novacek *Perpetuum mobile* (Tunrabout TV 34722) előadását élveztük vele, akár Phil Och *Tape from California* (A&M SP4148) címadó dalában közvetítette az ütős ritmusképleteket. Todd Phillips „ritmikus” mandolinjátéka és Bill Amanteek kemény basszhusa érzéketesen jött át a David Grisman kvintett első, 1977-es emlékezetes albumáról (Kaleidoscope F-5). A „Dawg`s Rag és az Opeus 57” felvételeket hallgatva bizony erős csábítás éreztünk az ütemes mozgásra!

A Benz legfeltűnőbb –s vélhetően egyben az egyetlen- hiányossága a döngő, nadrágszárlobogtató, igazán testes basszusok hiánya. A nagyzenekari ütősök, elsősorban Sir Adrian Boult Elgar *Gerontius álma* (EMI SLS 987) felvételén, a Hascha Horenstein interpretációjában előadott Mahler 3. szimfóniájában (Nonesuch HB-73023) és különösen Musszorgszkij *Egy kiállítás képeinek* a Doráti Antal által vezényelt Minneapolisi Szimfonikusok előadásában rögzített igen jól sikerült új kiadásában (Mercury Living Presence/Speakers Corner SR90217) bizony kissé ványadtabban dübörögtek, mint ahogyan azokat a Koetsu Black, vagy a Myabi 47 megszólaltatni tudta. Ugyanez volt érvényes a *What the hell was thinking when I bought that?* album fergeteges aló pedálregisztereinek hangkavalkádjára, vagy a Genesis élő *Seconds Out* lemezén (Atlantic SD2-9002) bőven található mélyfrekvenciás orgiára is. A Benz hangszedővel nem igazán remegtek a falak!

Ugyanakkor hazudnék, ha azt mondanám, hogy a Benz soványkásan szólt volna, vagy igazán hiányozna valami a spektrum többi részéből. A Musszorgszkij-lemezen például a mélyhegedű igen is finoman, természetesen szólalt meg vele, nem hiányzott a teste, nem csak imitálta a bőgőt! A közép-mélyek és a felső mélyek tiszták és teltek voltak, csak éppen legalulról hiányzott valami, amit amúgy nagyon szerettem volna hallani.

A Benz nagyon is jól olvasta ki az információt a barázdákból, még ha nem is volt olyan tökéletesen csendes, mint a Koetsu Black. A Benz ugyanakkor igen hatékonyan nyomta el a barázdazajokat, legalábbis semmit sem hallottam, ami zavart volna. Egy alapos és friss tisztítás után még a legviseltesebb feketelemezekből is élvezetesen és gond nélkül tapogatta ki a szükséges információ, s különösen jól szólt vele a frissen puolt Keith Monk RCM.

Sőt, azt is mondhatom, hogy a gyűjteményemben talán a Benz volt a legbiztosabb nyomolvasó. Egyetlen rocklemezemnél sem támadt gondja – s jól megmutatta, hogy mennyire meglepően dinamikátlan egyik-másik ilyen lemez. Tízből kilenc klasszikus lemezen se támadt semmi gondja. Csak az igazán nagy erőpróbát jelentő lehangosabb énekhangoknál, a hegedűszólóknál (lásd fentebb), a zoingoránál és az ütősöknél bizonytalanodott el egy kissé. Ezt főleg Ernest Ansermet és a Suisse Romand Zenekar meglepően jól rögzített Delibes *Coppelia* részleteket tartalmazó lemezének (London CS 61238) amúgyis nehezen reprodukálható cintányérjainál hallottam ki igazán. Ami meg a Benz letapogatási képességét illeti, a *Hi-Fi News* tesztlemezével is nagyjából hasonló eredményre jutottam: jól, de nem igazán tökéletesen olvas barázdákat a betét.

Következtetések

Igen gyakran esünk abba a hibába, hogy a cikkíró szándéka ellenére a megfizethető árú termékeknek inkább azt vesszük észre, hogy mit nem csinálnak jól, mintsem azt, amiért dícsérjük azokat: *Nem volt annyira jó, mint a másik. Nem volt egészen olyan jó, mint a másik teszt szereplő. Mindent jól csinált, de.*

A másik véglet, ahol túldicsérjük az adott terméket: *Az osztályán túlmutató.* Ez ugyan ügyes megfogalmazás, de nem használható mindenütt és sokunkat arra ösztökél, hogy hasonló variációkat keressünk: *Átlépett a saját korlátain, túllépett önmagán, legyőzte saját gátjait.*

Ugyanakkor még a legdrágább termékeknek is találhatunk apróbb hiányosságokat. Valójában az a fontos, hogy *mennyire jó* a Benz-Micro MC20E2-L: Mennyire lágy és kiegyensúlyozott, mennyire zenei, mennyire jól és valóságyszerűen képezi le a teret és mindennek előtt mennyire drámai és magával ragadó a hangja. Azokat kivéve, akik minden nap és minden percben a mellüket döngőlő intenzív mélyekre vágynak, vagy csak a nehezen letapogatható hőstenor felvételek jelentik számukra a teljes élvezetet, az MC20E2-L mindenki más számára ezen az áron mindenképpen egy igen jó hangszedő betétnek számíthat.

A kispénzű lemezrajongók mindenképpen figyeljenek oda erre a betétre, de komolyan figyeljenek rá azok is, akik drága hangszedőjük kímélésére keresnek valami hasonlóan jó, de olcsóbb betétet. A Benz-Micro MC20E2-L vesztül sokat nyújt az árérték - messze többet ad, mint amennyibe kerül, s mindenképpen kíméletesen bánik a lemezzel. Erősen ajánljuk mindenkinek!

A tesztelésére használt eszközök:

Analóg forráskészülékek: Linn LP12 lemezjátszó, Naim Armageddon és házilag készített Ariegeddon tápegység, Naim Aro hangkar, Rega Planar 3 lemezjátszó, Rega RB300 hangkar, Well Tempered lemezjátszó, Well Tempered hangkar, Miyabi 47, Koetsu Black, EMT JSD 5 hangszedő betétek.

Digitális forráskészülék: SONY SCD-777ES SACD/CD lejátszó

Előerősítő: Tamura TKS-83, VAS MC-One, K&K Audio, Auditorium 23 Hommage T1 illesztő transzformátor. Shindo Masseto előerősítő.

Teljesítményerősítő: Lamm ML2.01, Quad II (mindkettő monoblokk), Shindo Montille, Shindo Cortese.

Hangsugárzók: Audio Note AN-E Lexus Signature, Quad ELSL, DeVore Nine.

Kábelek: Összekötő kábelek: Audio Note AN-Vx, Shindo Silver. Hangszórókábelek: Audio Note Lexus LX 80, Auditorium 23. Hálózati csatlakozó kábel: JPS Labs The Digital (a CD lejátszóhoz).

Tartozékok: Mana Reference Table, 3 Mana rövid polcok (a Linn LP12 alatt), nagy farönkök (a Quad és a Shindo teljesítményerősítő alatt), Ayre Myrtle blokkok (több készülék alatt). **Art Dudley cikke**
